

fieri oportuisse aut oportere. ad quod nos fecerimus aut posuimus. quia uideamus quam honoratum sit.
 Deinde legis nobis curas non propter litteras quae tenues & obscure notae sunt uoluntatis sed propter eorum rerum
 quibus descriptum: utilitatem & eorum qui scripserint sapientiam & diligentiam. Postea quod si lex describere
 ita uideatur incontinentis non in uerbis consistere. Index si uideatur legi obtemperare qui
 sententia eius non qui scriptura sequatur. Deinde quia indignum sit eodem affici supplicio
 eum qui propter aliquid scelus & audaciam contra leges fecerit & eum qui honesta aut neces-
 saria de causa non absentiis sed abhinc legi recesserit. Atque his et huiusmodi modulationibus
 & accipi causam & in hac accipi legem & eam causam quam ipse afferat oportere accipi de-
 monstrari. & quae admodum euadentur quia absente diceret hunc utrum si quid
 de iustitate ea qua cum aduersariis faceret derogasset sic hunc qui contra scriptum dicit
 plurimum perdit ex ipsa scriptura aliquid ad suam causam conuocare aut ambiguae
 aliquid scriptum ostendere. Deinde ex illo ambiguo eam partem quae sibi pro se defendere
 aut uerbi diffinitione inducere. & illius uerbi ut quingeni uideatur ad suam causam
 commodum traducere. aut ex scripto non scriptum aliquid inducere per interpretationem
 de qua postea dicemus. quia cum qui aut rem quamuis leuiter plabilem scripto ipso se defende-
 re cum acquirere causa habundat. necessario multum proficiat. ideo quod si id quo nititur ad
 uersario causa subdixerit. omnem eius illius uim & acrimoniam lenierit ac diluerit. Locum
 communes ceteris ex assumptionis partibus in utramque partem conuenient. Preterea autem eius quia
 scripto dicit leges esse non tenent qui contra commiserit utilitatem spectari oportere & legibus
 antiquis habere nihil oportere. Contra scriptum leges in consilio scriptoris & utilitate com-
 muni non in uerbis consistere. quam indignum sit aequitatem litteris urgeri quae uolunta-
 te eius qui scripserit defendatur. Ex contrariis autem legibus controuersia nascitur. cum inter
 se duae uideantur leges aut plures discrepare. hoc modo. Lex qui tyrannum occiderit olim-
 pium premias dedit & quam uoluit sibi rem a magistratu deposito & magistratui ei conce-
 dit. Et altera lex tyrannum occiso quinq; eius proximos cognatione magistratui necato.
 A lex uindictam qui apud phereos in thessalia tyrannidem occupauit. uxor sua cui thebe nomen fuit.
 noctu cum simul cubaret occidit. haec filium suum quem ex tyranno habebat sibi in premi-
 loco deposuit. Sunt qui ex lege occidi puerum dicunt oportere. res in iudicio est. In hoc gene-
 re utramque in partem idem loci eademque precepta conuenient. Ideoque uterque suam legem
 confirmare. contrariam infirmare debebit. Primum igitur leges oportebit contendere. Con-
 siderandum utra lex ad maiores hoc non est ad utiliores. ad honestiores ac magis necessarias
 respiciunt. ex quo conficiuntur. ut si leges duae aut plures erunt. aut quae erunt conseruari
 non possunt quia discrepent inter se. sed ea maxime conseruanda putetur quae ad maiores
 respicere uideatur. Deinde utra lex posterius lata sit. Nam postrema quaecumque grauior.
 Deinde utra lex iubet aliquid utrum permittat. Nam id quod imperatur necessarium illud quod
 permittitur uoluntarium est. Deinde in utra lege si non obtemperatum sit poena afficiatur.
 aut in utra maior poena statuatur. Nam maxime conseruanda est ea quae diligentissime facta.
 Deinde utra lex iubet utrum uideat. Nam scire ea quae uidentur quasi exceptione quadam corri-
 gere uideatur illam quae iubet. Deinde utra lex de genere omni utrum de parte quadam utrum
 communem in plures utrum in aliquam rem certa scripta uideatur. Nam quae in parte aliqua

Florusz Larr.

Plant 50.12

for. 16¹²

Hände B + C

tio recipiendi postulat commoremur; Si quidam in argumentatione satis est uti propositione & non oportet ad
 iungere applicationem propositioni. quidam autem in argumentatione infirma: propositio nisi adiuncta est
 applicatio separata est quidem a propositione applicatio. *o* uti tum ratiocinatione. deinde in ipsa argu-
 mentatione. non semper a propositione incipere. nec semper qui neque partibus abuti. neque eadem partitione ex polye-
 sed ab assumptione incipere. Id ut persiciatur scribamur: in quo libet exemplo de his quae propositae sunt quam
 facile factum sit periclitari. hoc & tum applicatione alterutra tum utraque tum hoc tum illo genere. compleri
 omni uti; Ac de partibus quidem argumentationis satis nobis dictum videtur. Illud autem volumus intellegi
 nos pro bene tenere alius quoque rationibus tractari. Argumentationes in philosophia multis & obscuris de quibus
 certum adificium constitutum. Verum illa nobis abhorrente abusu orationis uisa sunt. quae pertinere autem
 ad docendum putamus. ex commodius nos quam ceteros attendisse non affirmamus. perquisitis & diligentius con-
 scriptis pollicemur; Nunc ut statim persiciamus ordine ad reliqua pergemus; Reprehensio est per quam argumen-
 tando aduersariorum confirmatio diluitur. aut infirmatur. aut alleuitur. haec fonte inuentionis eodem utitur.
 quo utitur confirmatio; praeter quod quibus ex locis aliqua res confirmari potest. hisdem potest locis infirmari.
 Nihil enim considerandum est in his omnibus inuentionibus nisi id quod personis aut negotiis attributum est. Quare
 inuentione & argumentationis expolitionem ex illis quae ante precepta sunt. hanc quoque in partem orationis transferri
 oportebit. Uterum tamen ut quaedam precepta deus huius partis exponemus modos reprehensionis. quos qui ob-
 seruabunt facilius ea quae contradicunt diluere aut infirmare poterunt. Omnis argumentatio reprehenditur.
 si aut ex his quae sumpta sunt non conceditur aliquid unum. pluraue. Aut his concessis complexio confici negatur.
 Aut si genus ipsum argumentationis uiciosum ostenditur. Aut si contra firmam argumentationem alia quoque
 firma aut firmior ponitur; Ex his quae sumuntur aliquid non conceditur. cum autem id quod credibile negatur esse
 eius modi. Aut quod comparabile putant dissimile ostenditur. Aut iudicium aliam in parte trahitur. Aut om-
 nino iudicium impletur. Aut quod signum esse aduersarii dixerunt id eius modi negatur esse. Aut si comprehensio
 aut una. aut ex utraque parte reprehenditur. Aut si enumeratio falsa ostenditur. Aut si simplex conclusio falsa
 aliquid continere monstratur. Nam omne quod sumitur ad argumentandum siue plabili. siue per necessario cre-
 dibile. necesse est sumatur. ex his locis ut ante ostendimus. Id quod credibile sumptum erit infirmabitur. si per
 spicue falsum erit hoc modo. Nemo est qui pecuniam quam sapientiam malit. Aut ex contrario quod credibile
 aliquid habet hoc modo. quis est qui non officii cupidior quam pecuniae sit. *Aut* hoc omnino incredi-
 bile ut si alique constet esse auarum. dicat alicuius mediocri officii causa. se maximam pecuniam neglexisse;
 ut si quid in quibusdam rebus aut hominibus accidit. id omnibus deus usui uenire. hoc pacto quod pauperes sunt
 his antiquior officio pecunia est; qui locus desertus est in eo caelestem faciam esse oportet. in loco celebri homo
 occidi qui potuit. Aut si id quod raro fit. fieri omnino negatur. ut curis puuluo. Nemo potest imo aspe-
 ctu neque praeteritis in amore incidere. Quod autem per signum sumetur. id ex hisdem locis quibus confirmatur
 infirmabit. Nam in signo primum uerum esse oportet ostendi. deinde esse eius rei signum proprium quod de re agitur. ut
 tuorum in caelis; deinde factum esse quod non oportuerit. aut non factum quod oportuerit; Postremo scisse eum
 de quo quiritur causam legem & consuetudinem; Nam haec res sunt signo attributae. quas diligenter sapientem
 cum separatim de ipsa coniecturali constitutione dicemus; Ergo horum unumquodque in reprehensione aut
 non esse signo. aut parum magno esse. Aut a se potius quam ab aduersariis stare. aut omnino falsum dici. Aut in
 aliam quoque suspicionem duci posse demonstrabit. Cum autem per comparabile aliquid inducitur. quod id per simili-
 tudinem maxime tractatur. in reprehendendo conueniet simile id negare esse quod confertur ei qui cum confertur
 fieri poterit. Si deinde monstrabit diuersum esse genus. naturam. uel magnitudine. tempore. loco. persona. opinio-
 ne. Ac si quo in numero illud quod per similitudinem asseritur habere conueniat ostendatur. deinde quid res

o deest hic

Reprehensio

de his quae sumuntur
reprehendendis.

de his quae sumuntur reprehendendis. & in quo hoc genus cuius causa asseretur

Florum & Lair.

Plant 50.12

fol. 9ⁿ

Hand B